

Teza: próba uzyskania ponownego orzeczenia w warunkach powagi rzeczy osądzonej

Złożenie przez obwinionego wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej klienta do Sądu Rejonowego w Bydgoszczy bez poinformowania sądu o oddaleniu tożsamego podmiotowo i przedmiotowo wniosku przez Sąd Rejonowy w Legnicy, podczas gdy przesłanki nie uległy zmianie, stanowi delikt dyscyplinarny.

Sygn. akt WO-178/18

ORZECZENIE
z dnia 28 stycznia 2019r

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w składzie :

Przewodniczący S WSD Robert Staszewski

Sędziowie S WSD Janina Kruszewska, S WSD Iwona Zielezińska - sprawozdawca

Protokolant: Aneta Stefańska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Anny Kończyk

po rozpoznaniu w dniu 28 stycznia 2019r. w Warszawie na rozprawie sprawy radcy prawnego A. B.

obwinionej o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych w związku z art. 6 , art. 7 ust. 3 i art. 12 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego

na skutek odwołania obwinionej od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Gdańsku z dnia 12 kwietnia 2018r. sygn. akt: D 1/18

orzeka:

1.

utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie;

2.

zasądza od obwinionej radcy prawnego A. B. koszty postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w zryczałtowanej wysokości 1200 zł / słownie : jeden tysiąc dwieście/ płatne na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 07.03.2017r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy XV Wydział Gospodarczy zawiadomił Okręgową Izbę Radców Prawnych w Gdańsku o nieetycznym postępowaniu radcy prawnego A. B., polegającym na złożeniu do Sądu Rejonowego w Bydgoszczy jako pełnomocnik P. Z. (1) wniosku o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej bez poinformowania, iż wniosek o tożsamej treści został prawomocnie oddalony przez Sąd Rejonowy w Legnicy w lipcu 2016r. co w ocenie Sądu miało na celu uzyskanie orzeczenia w warunkach powagi rzeczy osądzonej, gdyż przesłanki nie uległy zmianie.

W dniu 03.04.2017r. Rzecznik Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Gdańsku wszczął dochodzenie w sprawie nienależytego postępowania radcy prawnego A. B. polegającego na złożeniu do Sądu Rejonowego w Bydgoszczy w sprawie P. Z. (1) wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej Pana P. Z. (1) bez poinformowania, iż wniosek o tożsamej treści został prawomocnie oddalony przez Sąd Rejonowy w Legnicy w lipcu 2016r. Po przeprowadzeniu tego postępowania w dniu 22.05.2017r. Rzecznik Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych

w Gdańsku wydał postanowienie o przedstawieniu zarzutów radcy prawnemu A. B., a w dniu 10.01.2018r. skierował do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Gdańsku /dalej również jako OSD lub Sąd pierwszej instancji/ wniosek o ukaranie radcy prawnego A. B..

Orzeczeniem z dnia 12.04.2018r. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Gdańsku uznał radcę prawnego A. B. winną popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 6, art. 7 ust. 3 i art. 12 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, polegającego na złożeniu jako pełnomocnik procesowy Pana P. Z. (1) w sprawie o upadłość konsumencką w dniu 02 sierpnia 2016r. do Sądu Rejonowego w Bydgoszczy XV Wydział Gospodarczy wniosku dłużnika o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej (sygn. akt XV GU 310/16), który to wniosek był tożsamej treści, tj. nie zawierał żadnych nowych okoliczności, co wniosek dłużnika o ogłoszeniu upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej z dnia 4 kwietnia 2016r. złożony w imieniu Pana P. Z. (1) do Sądu Rejonowego w Legnicy V Wydział Gospodarczy (sygn. akt V GU 29/16), jednocześnie nie informując Sądu Rejonowego w Bydgoszczy, iż wniosek ten został przez Sąd Rejonowy w Legnicy prawomocnie oddalony postanowieniem z dnia 11 lipca 2016r.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Gdańsku za popełnienie przewinienia dyscyplinarnego wymierzył obwinionej karę dyscyplinarną nagany oraz dodatkowo orzekł o zakazie wykonywania patronatu przez obwinioną na okres 2 lat, a także zasądził od obwinionej na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych w Gdańsku kwotę 1462, 40 zł. tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Od całości powyższego orzeczenia odwołanie na korzyść obwinionej złożył ustanowiony przez nią adwokat M. G..

Zaskarżonemu orzeczeniu pełnomocnik obwinionej zarzucił:

1/ naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych polegające na błędnej wykładni, poprzez niewłaściwe ustalenie, iż czyn polegający na złożeniu ponownego wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej bez wskazania nowych okoliczności uzasadniających jego ogłoszenie oraz braku zawarcia w nim informacji o rezultacie wcześniej prowadzonego postępowania wypełnia znamiona deliktu dyscyplinarnego, podczas gdy wymogi wniosku określone w art. 491² ust. 4 ustawy Prawo upadłościowe takiego obowiązku nie nakładają;

2/ naruszenie przepisów postępowania tj., art. 7 k.p.k w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych, mające wpływ na treść orzeczenia, polegające na pominięciu dowodu w postaci dokonanej przez obwinioną samodzielnej analizy porównawczej obu złożonych w imieniu P. Z. (2) wniosków dłużnika o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej, wskazującego, iż w istocie nowe okoliczności zgłoszone we wniosku złożonym do Sądu Rejonowego w Bydgoszczy, które nie zostały wskazane we wniosku złożonym do Sądu Rejonowego w Legnicy zaszły;

3/ błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na treść orzeczenia, polegający na błędnym przyjęciu, iż świadkowie radca prawny B. S. (1), W. Z. i P. Z. (1) złożyli spójne, logiczne i wzajemnie uzupełniające się zeznania z pozostałym materiałem dowodowym, nie dając wiary wyjaśnieniom obwinionej, prowadzącym do błędnego uznania, iż radca A. B. naruszyła zasady etyki radcy prawnego i ustawy o radcach prawnych;

Pełnomocnik obwinionej wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie obwinionej radcy prawnego A. B. od zarzucanego jej czynu, ewentualnie uchylenie orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a w razie uniewinnienia obwinionej wniósł o zasądzenie na rzecz obwinionej kosztów obrony według norm przepisanych.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny /dalej również jako WSD / zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 74¹ pkt. 1 ustawy o radcach prawnych w sprawach w niej nieuregulowanych do postępowania dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu postępowania karnego.

Zatem w myśl art. 433 § 1 k. p. k. Sąd odwoławczy, rozpoznaje sprawę w granicach środka odwoławczego. Sąd bierze jednak z urzędu pod uwagę okoliczności wyszczególnione w art. 439 § 1 k.p.k., które w niniejszej sprawie nie zachodzą.

Przepis art. 438 kpk formułuje tzw. względne przyczyny odwoławcze. Są to uchybienia, które stwierdzone przez instancję odwoławczą powodują uchylenie lub zmianę zaskarżonego orzeczenia. Uwzględnia się je, jak wyżej wskazano, tylko w granicach środka odwoławczego.

Orzeczenie Sądu ulega uchyleniu lub zmianie w razie stwierdzenia:

1)

obrazy przepisów prawa materialnego;

2)

obrazy przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia;

3)

błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia;

4)

rażącej niewspółmierności kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka.

Odnosząc się do zarzutu obwinionej naruszenia przez Sąd pierwszej instancji prawa materialnego tj. art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych polegającego, zdaniem obwinionej, na błędnej wykładni, poprzez niewłaściwe ustalenie, iż czyn polegający na złożeniu ponownego wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej bez wskazania nowych okoliczności uzasadniających jego ogłoszenie oraz braku zawarcia w nim informacji o rezultacie wcześniej prowadzonego postępowania do czego nie obliguje art. 491² ust. 4 ustawy Prawo upadłościowe wypełnia znamiona deliktu dyscyplinarnego, to z zarzutem tym nie sposób się zgodzić.

Zgodnie z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych radcowie prawni i aplikanci radcowscy podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godnością zawodu bądź za naruszenie swych obowiązków zawodowych.

W świetle tego przepisu, deliktem dyscyplinarnym jest zatem nie tylko postępowanie radcy prawnego sprzeczne z prawem, ale też sprzeczne z zasadami etyki w szczególności określonymi w art. 6, art. 7 ust. 3 i art. 12 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, zgodnie z którymi radca prawny obowiązany jest wykonywać czynności zawodowe rzetelnie i uczciwie, zgodnie z prawem, zasadami etyki zawodowej oraz dobrymi obyczajami a także sumiennie i z należytą starannością i nie może naruszać tych zasad w celu spełnienia oczekiwań klienta lub osób trzecich.

Z przewinieniem zawodowym skutkującym odpowiedzialnością dyscyplinarną mamy do czynienia wówczas, gdy radca prawny, przy wykonywaniu konkretnych czynności zawodowych, nie tylko narusza przepisy prawa, ale także, gdy co prawda przepisów prawa nie narusza ale nie zachowuje wymogu rzetelności, uczciwości, sumienności, należytej staranności, czy dobrych obyczajów.

Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd pierwszej instancji, na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wskazują na postępowanie obwinionej przy składaniu kolejnego wniosku z dnia 02 sierpnia 206r. o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej do Sądu Rejonowego w Bydgoszczy na naruszenie powyższych zasad.

Z uzasadnienia orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego wynika, że poddał on analizie treść wniosków złożonych przez obwinioną w Sądzie Rejonowym w Legnicy i w Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy i doszedł do przekonania, że oba wnioski różnią się tylko nieznacznie i nie mają charakteru merytorycznego, a okoliczności przytoczone w ponownym wniosku nie są istotne, w kontekście powodów oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości przez Sąd Rejonowy w Legnicy tj. nie zgłoszenie w terminie wniosku o ogłoszenie upadłości, wbrew przepisom ustawy oraz nie dopatrzenie się w sytuacji faktycznej dłużnika względów słuszności, ani też humanitarnych.

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego nie wskazanie w uzasadnieniu orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego konkretnych różnic w złożonych przez obwinioną wnioskach i przypisanie im znikomej wagi, z czym nie zgadza się w odwołaniu obwiniona, w świetle całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, nie uniemożliwiało temu Sądowi uznanie obwinionej za winną przewinień dyscyplinarnych polegających na nieuczciwości, niesumienności, braku należytej staranności, nierzetelności i naruszeniu dobrych obyczajów. Jak twierdzi pełnomocnik obwinionej w odwołaniu, przepis art. 491² ust. 4 ustawy prawo upadłościowe nie nakłada obowiązku zawarcia w nim informacji o rezultacie prowadzonego wcześniej postępowania upadłościowego. Pomimo braku obowiązku informacyjnego w zakresie prowadzenia postępowania upadłościowego i jego rezultatu, obwiniona w pkt. III wniosku, zatytułowanym: Podsumowanie wniosku, skierowanym do SR w Bydgoszczy o ogłoszenie upadłości, podpisuje oświadczenie, że „ w okresie 10 lat przed dniem zgłoszenia niniejszego wniosku, w stosunku do Wnioskodawcy nie prowadzono postępowania upadłościowego” – karta 326 akt. Złożenie przez obwinioną powyższego oświadczenia we wniosku skierowanym do Sądu Rejonowego w Bydgoszczy, wskazuje na niesumienność i nierzetelność oraz postępowanie obwinionej niezgodne z dobrymi obyczajami.

Należy zaznaczyć, że Sąd Rejonowy w Bydgoszczy odrzucił wniosek ponownie złożony przez obwinioną, co oznacza, że nie dopatrzył się w nim również nowych okoliczności o takiej wadze istotności, które mogły mieć wpływ na ogłoszenie upadłości P. Z. (1)- karta 271 akt.

Ponadto świadek P. Z. (1) zeznał na rozprawie przed Sądem Rejonowym w Bydgoszczy, że „taki sam wniosek o takiej samej treści jak w SR w Bydgoszczy składał już w SR w Legnicy. Podał te same okoliczności” - karta 315 akt., a zeznając przed Rzecznikiem Dyscyplinarnym OIRP we Wrocławiu w ramach pomocy prawnej zeznał: „ Aplikantka przekazała mi informację, że po rozmowie z szefową, czyli Panią B. zasugerowano mi złożenie drugiego wniosku w Bydgoszczy. Powiadomiono mnie, że tam wygrywają wszystkie sprawy”.- karta 392 akt - ad. 10.Złożenie ponownego wniosku wymagało znalezienia przez świadka P. Z. (1) nowego miejsca zamieszkania co również sugerował mu pracownik kancelarii.

Już treść powyższych dowodów wskazuje na to, że OSD miał prawo przypisać obwinionej winę, za zarzucane jej przewinienia dyscyplinarne. Zeznania świadka P. Z. (1) wskazują, że motywem złożenia drugiego wniosku o ogłoszenie upadłości był raczej względniejszy, w przekonaniu obwinionej, stosunek Sądu Rejonowego w Bydgoszczy do składanych wniosków o ogłoszenie upadłości, niż nowe rzekomo nadzwyczajne okoliczności, słuszności i humanitarne, których nie powołano w pierwszym wniosku, a które przesądzały o konieczności złożenia kolejnego wniosku. Zeznania tego świadka pozostają w tym zakresie spójne z zeznaniami świadka B. S. (1), która zeznała, że :„z kancelarii wysyła się maile do klientów, którzy nie dostali upadłości i namawia się ich do złożenia ponownego wniosku do sądów orzekających bardziej przychylnie” - karta 352 akt. Wyższy Sąd Dyscyplinarny nie zgadza się ze stanowiskiem pełnomocnika obwinionej, że zawarcie lub nie zawarcie informacji o toczących się wcześniej postępowaniach na etapie sporządzania wniosku o ogłoszenie upadłości nie ma znaczenia dla przebiegu i rozstrzygnięcia sprawy.

Wskazanie we wniosku składanym ponownie o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej nie prowadzącej działalności gospodarczej informacji o toczącym się wcześniej postępowaniu w tej samej sprawie i jego rozstrzygnięciu przez Sąd

oraz powodów i okoliczności, dla których ponowny wniosek jest składany jest konieczne z uwagi na przepisy kodeksu postępowania cywilnego, do odpowiedniego stosowania których odsyła przepis art. 35 prawa upadłościowego.

Zgodnie z art. 199 § 1 pkt. 2 i § 3 kodeksu postępowania cywilnego, sąd odrzuci pozew jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona. Odrzucenie pozwu może nastąpić na posiedzeniu niejawnym.

Mając zatem wiedzę, że wniosek o ogłoszenie upadłości Pana P. Z. (1) był już prawomocnie rozstrzygnięty, przez Sąd Rejonowy w Legnicy, Sąd Rejonowy w Bydgoszczy mógł odrzucić ponownie złożony wniosek na posiedzeniu niejawnym.

Co do zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mającego wpływ na treść orzeczenia, polegającego na błędnym przyjęciu, iż świadkowie radca prawny B. S. (1), W. Z. i P. Z. (1) złożyli spójne, logiczne i wzajemnie uzupełniające się zeznania z pozostałym materiałem dowodowym, nie dając wiary wyjaśnieniom obwinionej to z zarzutem tym nie można się zgodzić.

Ocena dowodów zgromadzonych w niniejszej sprawie dokonana przez OSD nie narusza granic swobodnej oceny dowodów, nie jest sprzeczna z zasadami logiki, zasadami współżycia społecznego. Natomiast zarzuty obwinionej zawarte w odwołaniu w ocenie WSD stanowią jedynie polemikę z oceną dowodów dokonaną przez Sąd pierwszej instancji w tych granicach.

Z okoliczności wskazywanych w uzasadnieniu odwołania, że zebrany w sprawie materiał dowodowy mógłby być inaczej oceniony, nie wynika jeszcze, że zostały przez Sąd przekroczone granice swobodnej oceny.

Podnoszone przez pełnomocnika obwinionej, w uzasadnieniu odwołania przykłady, niekonsekwencji i sprzeczności w uzasadnieniu orzeczenia OSD w ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego nie dają podstaw do uznania, że doszło do przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów, która mogłaby mieć wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia.

Podkreślić należy, że rozbieżności i sprzeczności wewnętrzne czy wzajemne pomiędzy poszczególnymi zeznaniami czy wyjaśnieniami świadków i stron postępowania sądowego powszechnie występują w procesie karnym. Jednakże oceny ich wiarygodności dokonuje sąd w oparciu o kryteria wskazane w art. 7 k.p.k tj.: zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów.

Trudno zgodzić się również z zarzutami zawartymi w uzasadnieniu odwołania, że to świadek B. S. (1), która występowała w sprawie z substytucji obwinionej była odpowiedzialna za prowadzenie sprawy Pana P. Z. (1) o ogłoszenie upadłości. WSD podziela ocenę dokonaną przez OSD, że to obwiniona ostatecznie podpisała dwa wnioski skierowane do Sądu i to ona jest odpowiedzialna za ich treść bez względu na kto je sporządzał i kto brał udział w postępowaniach sądowych w przedmiotowych sprawach.

Dywagacje pełnomocnika obwinionej dotyczące roli świadka B. S. w prowadzeniu sprawy P. Z. (1) przed Sądem Rejonowym w Legnicy a następnie przez Sądem Rejonowym w Bydgoszczy mają drugorzędne znaczenie w kontekście zarzucanych obwinionej przewinień dyscyplinarnych i nie mogą stanowić podstawy uchylecia orzeczenia lub jego zmiany.

Zarzut pełnomocnika obwinionej, że Okręgowy Sąd Dyscyplinarny oparł się wyłącznie na zeznaniach świadków B. S. (1), P. Z. (1) i W. Z., uznając je za wiarygodne, logiczne i spójne, a całkowicie pominął pozostałe dowody, także odmówił wiarygodności wyjaśnieniom obwinionej nie wskazując, dlaczego nie zasługują na uwzględnienie.

Jak wynika z uzasadnienia orzeczenia Sądu pierwszej instancji materiał zebrany w sprawie, a więc zarówno dokumenty, w szczególności w postaci treści wniosków o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej skierowanych do Sądu w Legnicy z dnia 04.04.2016r. oraz w dniu 02.08.2016r. do Sądu w Bydgoszczy jak i dowody osobowe w postaci zeznań

świadców stanowiły podstawę rozstrzygnięcia Sądu. Nie można zgodzić się zatem z twierdzeniem, pełnomocnika obwinionej że OSD oparł swoje rozstrzygnięcie wyłącznie o dowody osobowe zupełnie pomijając pozostałe.

W uzasadnieniu orzeczenia OSD wskazał także, dlaczego odmówił wiarygodności wyjaśnieniom obwinionej.

W ocenie OSD wyjaśnienia złożone przez obwinioną były niespójne i nieprzekonujące.

Kwestionowanie przez obwinioną tej oceny jawi się również jako polemika z oceną dowodów dokonaną przez Sąd, który oceny tej dokonywał w świetle zgromadzonych w sprawie wszystkich dowodów.

Zastosowana przez OSD kara nagany oraz dodatkowa kara zakazu wykonywania patronatu przez obwinioną na okres 2 lat, za delikt dyscyplinarny, w ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego jest prawidłowa, uwzględnia dyrektywy wymierzania kary określone w kodeksie karnym i jest adekwatna do stopnia zawinienia obwinionej A. B..

Z powyżej przedstawionych względów Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych postanowił utrzymać w mocy zaskarżone orzeczenie.

Kosztami postępowania dyscyplinarnego obciążono obwinioną A. B. na podstawie art. 70⁶ ust. 1 i ust. 2 ustawy o radcach prawnych, w związku z § 1 ust. 1 pkt. 2 i ust. 2 uchwały Krajowej Rady Radców Prawnych nr 86/IX/2015 z dnia 20 marca 2015r. w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego.